Tłumaczenie polskie
Historia kaplicy San Miguel

401 Stary Szlak Santa Fe, Santa Fe NM 87501
www.sanmiguelchapelsantafe.org

Kaplica San Miguel, jedno z najważniejszych, a zarazem pomijanych miejsc o znaczeniu historycznym, jest najstarszą katolicką budowlą sakralną w kontynentalnych Stanach Zjednoczonych. Zbudowana mniej więcej w tym samym czasie, co miasto Santa, około 1610 roku, San Miguel stoi na **pierwotnym fundamencie,** na miejscu dawnej siedziby Indian Pueblo (ok. 1300). Znajduje się na skrzyżowaniu szlaku Old Santa Fe, El Camino Real i szlaku Spanish Trail. Kaplica pierwotnie była sanktuarium św. Michała Archanioła i służyła jako miejsce kultu katolickiego dla rdzennych mieszkańców Meksyku, franciszkańskich misjonarzy, hiszpańskich konkwistadorów i rdzennych Indian Pueblo. Uważa się, że pierwotna konstrukcja miała kształt prostokąta i składała się z ziemistej podłogi i glinianego dachu.

Kaplica została najprawdopodobniej zbudowana przez rdzennych mieszkańców prowincji Tlaxcala (Tlas - cal' -a) w Meksyku, którzy przybyli do Nowego Meksyku jako katolicy, hiszpańscy sojusznicy i osadnicy. Zbudowali kaplicę dla siebie i hiszpańskich żołnierzy pod kierownictwem franciszkanów. Kaplica znajduje się w dzielnicy **Barrio de Analco , co w** języku Nautl oznacza „drugą stronę rzeki” . Dzielnica znajduje się 2 ½ przecznicy na południe od placu i to tam pracowali i mieszkali nie-Hiszpanie. Kościół został częściowo zniszczony w 1640 roku z rąk Luisa de Rojasa, gubernatora prowincji, który był w konflikcie z władzami kościelnymi.

San Miguel stało się celem **powstania Pueblo w 1680 roku** , stając się bazą dla hiszpańskich sojuszników. Dach spłonął , a część ścian została uszkodzona. Wszyscy ukrywający się w kaplicy zginęli. Ten skoordynowany atak zepchnął Hiszpanów na południe aż do El Paso, gdzie zostali skazani na 12-letnie wygnanie. W latach 1692-1693 **gubernator generalny Don De Vargas** przedarł się do Santa Fe i ponownie zasiedlił ten obszar dla Hiszpanów. Druga odbudowa San Miguel została ukończona w 1710 roku.

W 1798 roku burmistrz Santa Fe, **José Antonio Ortiz,** sfinansował gruntowne remonty i budowę pięknego ołtarza Retablo (retabulum), który jest przykładem hiszpańskiej architektury kolonialnej autorstwa **„Laguna Santero”** , anonimowego, ale niezwykle wpływowego artysty, który tworzył w Nowym Meksyku w latach 1996–1808. Uważa się, że skręcone „kolumny salomońskie” po obu stronach są pierwszymi przykładami w Nowym Meksyku i są bardzo typowe dla Laguna Santero.

W 1848 roku do kaplicy dobudowano trzykondygnacyjną dzwonnicę, a w 1856 roku dodano do wieży dzwon San José, ważący 780 funtów.

W 1859 roku **arcybiskup Lamy** powołał do życia **Braci Chrześcijańskich z La Sallii aby założyć szkołę dla chłopców.** Niedaleko San Miguel wzniesiono

trzypiętrowy budynek, obecnie zwany Lamy Building, który w latach 1859–1968 służył jako miejsce zakwaterowania uczniów internatu. Trzecie piętro nie istnieje już z powodu pożaru w 1926 roku, a budynek Lamy został wpisany do Krajowego Rejestru Zabytków w 1975 roku. W tym okresie kaplicę użytkowało liceum St. Micheal's High School, które do dziś jest dumnym właścicielem i opiekunem tego zabytkowego skarbu. W 1872 roku straszliwa wichura zniszczyła dwie kondygnacje wieży i strąciła Dzwon San Jose na ziemię, pozostawiając go rozbitego lub popękanego. Znajduje się on w kaplicy od 1895 roku. Jego pochodzenie jest nieznane.

W latach 1887-1889 kaplica, w całości zbudowana z gliny, wymagała gruntownego remontu. Z powodu braku funduszy i siły roboczej groziło jej zniszczenie. Mieszkańcy wioski zjednoczyli się i w ramach darowizny zbudowali kamienne przypory, aby podeprzeć ściany z gliny, oraz dach z papy i żwiru, aby zastąpić stary dach z gliny. Dwa lata później przypory dobudowano do północnej ściany. Bracia Chrześcijanie dodali drewnianą podłogę na wysokości metra nad glinianą podłogą, balustradę do komunii i duże drzwi przy zachodnim wejściu. **Tak rozpoczęła się wielowiekowa tradycja wspierania społeczności, która trwa do dziś!**

W 1955 roku Elizabeth Boyd (hiszpańska kuratorka sztuki kolonialnej) zainicjowała renowację pięknego Retablo (nastawy ołtarzowej) i usunęła pięć warstw białej farby, która pokrywała sadzę i brud na Retablo. Oryginalną posadzkę z ziemi i schody prezbiterium za balustradą komunijną można teraz zobaczyć przez pleksiglasowe okna w ołtarzu. Wiele pozostałości po budowniczych kaplicy w 1610 roku oraz fragmenty ceramiki odkryto zakopane pod kościołem za pomocą georadaru.

Pan Roman Rochas, Meksykanin, wyrzeźbił **14 pięknych, sosnowych stacji Drogi Krzyżowej w 1957 roku** w darze w zamian za życzliwość, jaką bracia okazali mu podczas choroby. Pozostałe dary Rocha znajdują się w rezydencji braci w Liceum św. Michała.

W 2008 roku szkoła średnia St. Michael's High School nawiązała współpracę z Cornerstones Community Partnerships, zorganizowaną przez emerytowanego dyrektora Davida K. Blackmana, w celu konserwacji kaplicy San Miguel. Cornerstones słynie z konserwacji, renowacji i utrzymania starych budynków z cegły suszonej w całym północnym Nowym Meksyku. W 2010 roku usunięto tynk portlandzki, naprawiono cegłę suszoną i nałożono warstwę wykończeniową z cegły suszonej. Wiosną 2020 roku odrestaurowano i zabezpieczono kolejną zewnętrzną ścianę kaplicy, stosując tynk z cegły suszonej i wapno bielone. Film z tego procesu można obejrzeć na stronie internetowej kaplicy.

Pochodzenie **dzwonu San José** jest nieznane. Legenda i tradycja ustna głoszą, że dzwon został odlany w Hiszpanii dla upamiętnienia chrześcijańskiego zwycięstwa nad Maurami. Dzwon przepłynął przez ocean i dotarł do Meksyku, gdzie **Señora Loretta Ortiz, żona burmistrza,** kupiła go w Vera Cruz i przywiozła do Santa Fe. Inna legenda głosi, że dzwon

został odlany w piasku w Nowym Meksyku.

Na lewej ścianie sanktuarium znajduje się obraz **Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, bizantyjska ikona** z XV wieku. Oryginał ikony znajduje się w kościele św. Alfonsa de Liquori w Rzymie.

DZIEŁA SZTUKI NA EKRANIE OŁTARZOWYM - szczegóły poniżej (od lewej do prawej, od dołu do góry) #1-9, zaczynając od góry, od lewej do prawej. Owale z Wicekrólestwa Nowej Hiszpanii, XVIII w.

Owal nr 1 : Święta Teresa z Avila/Święta Teresa

Obraz nr 2: (środek u góry) Archanioł Michał/San Miguel (Nowy Meksyk, ok. 1755 r., odrestaurowany)
Wczesne dzieło pochodzącego z Hiszpanii artysty, kartografa i działacza obywatelskiego Bernardo Miera y Pacheco (1713–1785, zlecone i podarowane kaplicy przez mecenasa Manuela Saenza de Garvisu).

Owal nr 3 Święta Klara z Asyżu/Santa Clara
(Współczesna św. Franciszkowi i współzałożycielka zakonu sióstr klarysek (Portret ten był wcześniej identyfikowany jako wizerunek Świętej Gertrudy/Gertrudy Wielkiej z Niemiec)

Owal nr 4: Święty Franciszek z Asyżu/San Francisco

Obraz nr 5 : Chrystus Nazarejczyk/Jezus Nazarejczyk (Nowa Hiszpania, XIX wiek, odrestaurowany)

Owal nr 4:
Święty Ludwik IX, król Francji/San Luis Rey.

Bulto #7: niezidentyfikowana święta, Nowy Meksyk, XIX. Prawdopodobnie św. Gertruda lub św. Franciszek.

Bulto #2: Archanioł Michał/San Miguel, Nowa Hiszpania, XVIII

Bulto #3: prawdopodobnie Saint Anthony/San Antonio lub Staint Roche (Roque). Nowy Meksyk, początek XIX.

